

Årsrapport 2021 og faglige resultater

af indsatsen 2018-2021

International

Indhold

3 Forord

4 Indledning

8 De vigtigste resultater i 3F's programmer 2018-2021

- 9 Trods coronakrisen blev flere organiseret
- 10 Flere overenskomstdækkede
- 10 Arbejdernes rettigheder blev forsvaret
- 11 Kampen for ligestilling og inklusion fortsatte
- 12 Arbejdsmiljøindsatsen blev bedre organiseret
- 12 Erhvervsuddannelser blev opprioriteret
- 13 Bæredygtigheden blev styrket

14 Regioner og lande

- 14 Situationen i Asien: Demokratiet slået tilbage af kup og krise
- 16 Udvikling og resultater i Asienprogrammet
- 18 Situationen i det Sydlige Afrika: Organisering og social protest for forandring
- 20 Udvikling og resultater i Afrika Programmet
- 22 Situationen i Latinamerika – Politisk mobilisering giver håb i krisen
- 24 Udvikling og resultater i Latinamerika Programmet
- 26 Situationen i Mellemøsten og Tyrkiet: Samarbejde på tværs af lande, køn, og status
- 28 Udvikling og resultater i MENAT Programmet
- 30 Udvikling og resultater i Central- og Østeuropa Programmet

32 Tværgående programmer

- 32 Ansvarlige virksomheder
- 32 Beskyttelse af arbejdstagerrettigheder

33 3F's Aktive bagland

33 Fortsat finansiering af 3F' internationale arbejde sikret

34 Forkortelser

Udgivet af 3F International, August 2022
Ansvarlig redaktør: Jesper Nielsen jesper.nielsen@3f.dk
Layout: Camilla Pedersen, 3F Kommunikationsafdeling
Oplag: 400

Følg os på Facebook: 3F International
Læs mere på: <https://tema.3f.dk/international>

Forsidefoto: Jørgen Hovgård 3F

Motiv: På Palmealieplantagen Agroguay i Honduras har medlemmerne af 3F's partnerorganisation, den nationale branchefagforening for landarbejdere, STAS, opnået bedre løn og arbejdsforhold efter at de etablerede en lokal fagforening.

Forord

Af 3F næstformand Tina Christensen

Mens corona-pandemien langsomt slip sit tag i verden, gjorde mange søsterorganisationer sig håb om, at trængslerne var forbi. De opdagede hurtigt, at det store tab af arbejdspladser i 2020 ikke blev indhentet. Opsvinget trak ud. Der opstod flaskehalse i forsyningskæderne. Nogle steder så vi en begyndende inflation, der forringede lønmodtagernes købekraft, og andre krisetegn.

Året var knap begyndt før vi desværre oplevede generalerne i Myanmar gribe magten, hindre et nyvalgt parlament i at indtage deres pladser og derefter starte en kamp mod fagbevægelsen og andre bevægelser. Der var kort sagt rigeligt med politiske og økonomiske udfordringer for de fagforeninger, vi støtter rundt om i verden.

Alligevel er det med glæde jeg præsenterer en rapport om de faglige resultater i 2021. Vi kan tydeligt se, at fagbevægelsen med vores hjælp tager kampen op og opnår resultater i svære tider. Jeg er stolt af vores samarbejde med de seje fagforeningsfolk, som kæmper videre og organiserer flere. Her var topscoreren Zambias landarbejdere, der opnåede 29 procents medlemsfremgang.

At organisere sig betyder at få en organisation af kollegaer i ryggen, uanset hvor i verden man er. Man står stærkere, når man vil stå fast på sine rettigheder. Vi ser det ude, som vi gennem mange år har set herhjemme: Det er gennem organisering vi opnår bedre arbejds- og levevilkår.

Vi sluttede året med at søge en ny fireårig bevilling fra Udenrigsministeriet og opnå tilsagn om en højere bevilling end for fire år siden. Jeg vil gerne takke både Ulandssekretariatet og Dansk Industri for samarbejdet i de forløbne fire år og ser frem til endnu tættere samarbejde i de næste

fire. Det er helt unikt, at vi som parter på arbejdsmarkedet både kan praktisere den danske model herhjemme og bringe den i spil langt fra Danmarks grænser.

Vi begyndte også et nyt partnerskab om at styrke en demokratisk udvikling med respekt for menneskerettighederne i EU's østlige nabostater. Det tegner lovende og også her vil jeg gerne takke både de nye samarbejdspartnere og Udenrigsministeriet for at ville støtte et demokratisk organiseret civilsamfund i Østeuropa. Sammen med DI – og gerne hele arbejdsmarkedskonsortiet – vil vi gerne styrke fagbevægelsen i at forbedre rettigheder og arbejdsvilkår, for mange arbejdere på det danske arbejdsmarked kommer jo derfra. Jo bedre de er vant hjemmefra, desto sværere vil det være for brodne kar blandt danske arbejdsgivere at udnytte dem til social dumping.

Når fagforeningerne og kollektive forhandlinger styrkes ude i verden, styrker det både vores globale fagforbund og vores forsvar af den danske model. Derfor er det internationale samarbejde så vigtigt.

God læselyst

3F Næstformand
Tina Christensen

Indledning

3F har nu været med i Arbejdsmarkeds-konsortiet i godt fire år. Det blev dannet af Dansk Industri, Ulandssekretariatet og 3F for at ansøge om en strategisk partnerskabs-aftale med Udenrigsministeriet i 2017. Aftalen kom i hus – dog med lavere tilskud til fagbevægelsen end forventet – og tiden er kommet til at gøre status på første fase af dette samarbejde. Hvad fik fagbevægelsen ud af det – kunne 3F støtte sine søsterorganisationer i at blive bedre til at kæmpe for arbejdernes interesser? Og hvilke faglige resultater blev opnået?

Det vil vi prøve at se på i denne rapport.

De forløbne fire år var nok ikke den bedste periode at måle effekter for arbejderne på. Først kom en økonomisk afmatning i 2019, hvorefter verden rendte ind i en pandemi, hvis omfang ikke var set siden ”den spanske syge” for mere end hundrede år siden. Og selvom der i 2021 kom gang i dele af økonomien igen – og blev skabt nye flaskehalse i værdikæderne – var verden blevet væsentligt mere skæv og fattig-

dommen forværret. Coronakrisen blev et stort tilbageslag for verdensmålene.

Men selv i den situation lykkedes det gennem samarbejdet at bidrage – ikke bare til at holde stillingerne – men også skabe fremskridt for fattige arbejdere. Den fremgang, som vi optimistisk forventede tilbage i 2017, blev selvfølgelig ikke opnået fuldt ud på alle parametre. Men på en række områder er søsterorganisationerne trådt i karakter og har forsvaret sundhed, indkomst og job for tusindvis af arbejdere. Der er brugt op mod 100 mio. danske bistandskroner på arbejdet i de fire år. Det kan lyde af meget, men er relativt beskedent når det fordeles mellem omkring 30 partnere – fagforeninger der knokler for at forbedre godt en halv million medlemmers rettigheder og vilkår.

Det er både de fremskridt, der blev opnået og de forventninger, der ikke blev nået, vi kan lære af. Det vil være en del af baggrunden for programstrategierne i anden fase af samarbejdet indenfor Arbejdsmarkeds-konsortiet.

Tøjet får sidste finish med glatte- og strygejern før det pakkes på fabrikken i Bangladesh.
Foto: 3F/UFGW

1. maj demonstration
i Apartadó, Colombia.
Foto: Sintrainagro

I Zimbabwe mødes landarbejderne omkring det nyligt installerede solpanel, som 3F's 1. maj indsamling 2019 og Solidaritet over Grænser har støttet og som har gjort fagforeningen til et samlingspunkt i landsbyen.
Foto: GAPWUZ

Her arbejdede 3F i 2021

3F International's Partnere i 2021

Industri og service

Atomprofilska, Ukraine
 BGIWF, Bangladesh
 BRGWF, Bangladesh
 BTGWL, Bangladesh
 CGTFB, Bolivia
 DISK/Tekstil, Tyrkiet
 Energoprofilska,
 Ukraine
 FITH, Honduras
 FTZ&GSEU, Sri Lanka
 IWFM, Myanmar
 Metallurgi, Ukraine
 MICS, Myanmar
 NGWF, Bangladesh
 NUCIW, Zambia
 UFGW, Bangladesh

Landbrug og fødevarer

FESTAGRO/STAS,
 Honduras
 FFAWUZ, Zimbabwe
 GAPWUZ, Zimbabwe
 NUPAAW, Zambia
 PROFAPK, Ukraine
 SINTRAINAGRO,
 Colombia

Byggeri

CSTCB, Bolivia
 GTUCW, Jordan
 KBCTFIEU, Kenya
 NUBEGW, Zambia
 NUM, Sydafrika
 PROFBUD, Ukraine
 ZCATWU, Zimbabwe

Transport

SNTT, COLOMBIA
 MTWTU, Ukraine

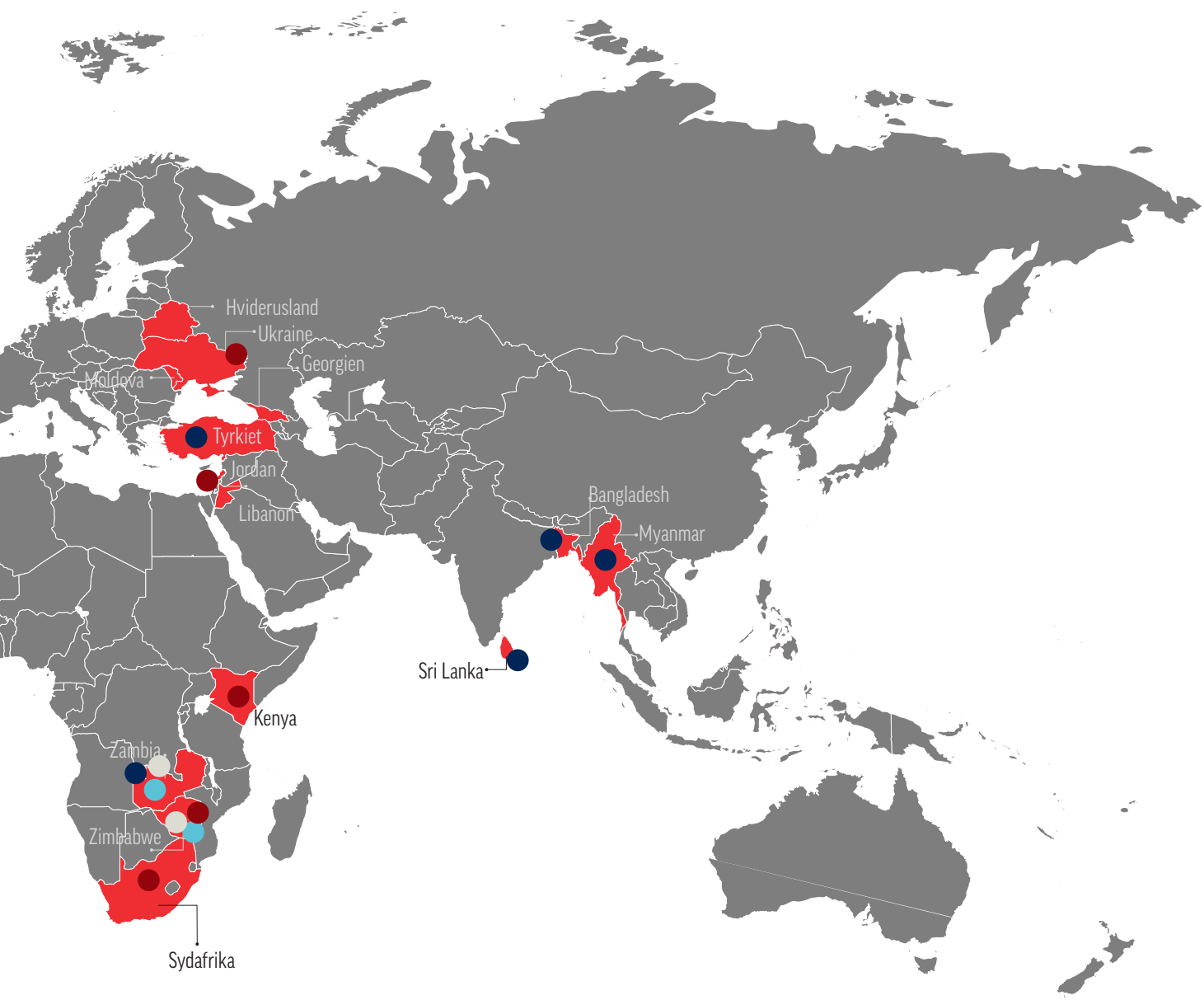
Hotel og restauration

HCTAWUZ, Zambia
 ZCHWU, Zimbabwe

Offentlig og Privat service

Kommunal Industri & Service,
 Ukraine

Internationale fagforbund & regionale netværk

Latinamerika

- ITF
- IUL-Sukkernetværk
- IUL- Drikkevare-netværk
- IUL - COLSIBA/Banannetværk

Afrika
BWI

Mellemøsten

- BWI
- IndustriAll Tekstil og beklædning

Asien

- IndustriAll Tekstil og beklædning

Central- og Østeuropa

- FPU
- BWI
- IndustriAll

De vigtigste resultater i 3F's programmer 2018-2021

Med 3F's støtte lykkedes det en del af vores søsterorganisationer at vokse og styrke deres kapacitet selv under den globale pandemi og krise.

I mange lande lykkedes det til gengæld også arbejdsgiverne at forringe forholdene, vride sig ud af arbejdsgiveransvaret, og presse en beskåret arbejdsstyrke endnu mere.

En rapport om uligheden i verden viser, at rigdommen i de fleste lande er vokset, men regeringerne bliver fattigere – især under Covid-krisen. Den viser også, at firmaer og globale multimillionærer har raget helt uhæmmet til sig og er blevet absurd meget rigere under pandemien, og at de mest velstillede er de største klimasyndere.

2020-2021 blev rekordår for vækst i billionærernes formuer, der steg fra godt to til over tre procent af den globale rigdom.

Protesterne mod ulighedsskabende politikker blussede op igen sidst i 2020 og i 2021. Strejken i Indien 26. november 2020 var nok verdenshistoriens største med anslået deltagelse af 250 millioner arbejdere og bønder. Protesterne mod militærkuppet i Myanmar spredte sig også som en national strejke- og civil ulydighedsbevægelse. USA oplevede et opsving i arbejderkampe med bl.a. fødevarearbejderne hos Frito-Lay og Kellogg's, mens metalarbejdere i Sydafrika og Canada samledes i kamp mod Rio Tinto.

Der kom også for alvor gang i kampen for, at såkaldt falske selvstændige får arbejderrettigheder i platformøkonomien og den uformelle økonomi.

I nogle lande blev kampene for demokrati og større social retfærdighed slået ned med brutal magt – bl.a. med militærkup som i Myanmar og Sudan. Talibans magtovertagelse i Afghanistan rammer ikke alene kvinders rettigheder hårdt, men vil sandsynligvis også medføre afskaffelse af foreningsfriheden, som sidst de havde magten.

Andre steder lykkedes det for politiske kandidater, med social og demokratisk udvikling på programmet, at komme til magten med støtte fra folkelige bevægelser, fagbevægelsen og ungdommen. Det vækker håb, at året sluttede med sejre til progressive partier og kandidater bl.a. i Peru, Honduras og Chile. I Honduras bidrog 3F-støtten til at sikre en større stemmedeltagelse fra unge arbejdere, og det kan meget vel have haft indflydelse på resultatet.

Valgresultatet i Chile var historisk og afspejler den globale kamp mod uligheden. Venstrefløjskandidaten Gabriel Bosevic var en af lederne af de store masseproteser i landet i 2019, som igen var udgangspunkt for folkeafstemningen om ændringen af Chiles grundlov. Han fik færre stemmer end højrefløjens José Antonio Kast, som er kendt for sympati for det tidligere Pinochet diktatur. Men i anden valgrunde blev han den store sejrherre med 56 procent af stemmerne og det højeste stemmetal, der nogensinde er afgivet på en præsidentkandidat i Chile.

Den kommende chilenske præsident allierede sig med fagforeninger i sin valgkampagne og kom både med forslag om brancheoverenskomster og medarbejderrepræsentanter i selskabsbestyrelser. Som han sagde under valgkampagnen: *Hvis Chile var neoliberalismens vugge, bliver vi også dens grav!*

Trods coronakrisen blev flere organiseret

I 2020 og 2021 blev millioner af arbejdstagere kastet ud i arbejdsløshed, eller fra formel til uformel beskæftigelse. For nogle partnere betød det tab af rigtig mange medlemmer. Det overraskende er ikke, at vi har set et medlemstab i nogle brancher, men at det faktisk er lykkedes rigtig mange at fastholde eller genvinde medlemstallet.

Samlet set har medlemsvæksten været lavere end forventet. Det skyldtes det historisk dybe tilbageslag for beskæftigelsen, som fulgte af Covid-19 pandemien i 2020-21. Det er sandsynligt – men umuligt at bevise – at målene kunne have været nået uden pandemien.

Desuden har militærkuppet betydet et stort tab af medlemmer i Myanmar. Partnerne i Myanmar havde ellers i årene fra 2017 til 2019 fordoblet sit medlemstal. Men først Corona i

2020 og siden kuppet i 2021 har sendt dem tilbage til start. Uden Myanmar ville den samlede vækst for 2021 være endt på 4,2 procent fremfor de 2,4 procent vi nu rapporterer.

En højdespringer indenfor organisering er Zambias fagforening for landarbejdere, NUPAAW. De har haft en stor tilgang af nye medlemmer også under Covid-19 krisen. I 2021 slog de alle rekorder og organiserede 15.575 flere medlemmer svarende til en medlemsvækst på knap 29 procent. Det er et eksempel på nogle af de vigtige erfaringer, 3F's programmer hjælper til at udveksle mellem lande og regioner.

Overordnet er der grund til at vurdere resultatet optimistisk. Samlet set har 3F's støtte virket og selv i vanskelige tider har der været vækst.

Regionalt program	Medlemmer ved programafslutning 2021	Medlems-fremgang fra 2018 til 2021	% vækst i 2021	% vækst 2018-21
Asien	247.382	18.393	-5,8%	8%
Afrika	216.977	59.070	15,1%	37,4%
Latinamerika	103.220	4.681	1,3%	4,8%
MENA	10.508	4.208	27,7%	66,8%
Østeuropa (Ukraine)	57.314	-7.780	1,4%	-12%
Fremgang i alt	635.401	77.219	2,4%	13,8%

Flere overenskomstdækkede

En vigtig målestok for fagforeningernes forbedring af forholdene og beskyttelse af rettighederne er antallet af arbejdere, der dækkes af de overenskomster, partnerne har forhandlet. Tallene er ikke altid helt præcise, fordi der er forskel på hvordan man opgør dem i de enkelte lande. Det er især Zimbabwe, hvor overenskomsterne ved lov gælder alle ansatte i branchen. De officielle målinger på hvor mange beskæftigede, der er i

branchen, ser ud til at forstyrre billedet af den ret begrænsede vækst på grund af de massive job-tab under Corona-krisen. Derfor har vi både opgjøret tallet med og uden Zimbabwe. Nedgangen i Asien skyldes delvis, at retten til kollektiv forhandling er dårligt beskyttet, men især, at militærkuppet i Myanmar ophævede alle gældende kollektive aftaler og af-registrerede de fagforeninger, der havde indgået dem.

Antal overenskomstdækkede arbejdere under overenskomster, forhandlet af 3F's partnere

Program	Antal overenskomst-dækkede ved programafslutning 2021	Fremgang 2018 - 21	% vækst i 2021	% vækst 2018 - 21
Asien	65.420	-11.391	9,6%	-14,8%
Afrika	1.084.893	716.883	72,5%	194,8%
Afrika minus Zimbabwe	229.718	84.024	34,1%	57,7%
Latinamerika	116.897	14.407	2,5%	14,2%
MENA	8.500	2.195	8,8%	34,8%
Østeuropa (Ukraine)	33.750	-12.150	8,9%	-26,5%
Samlet fremgang alle program-lande	1.309.460	933.326	56,4%	156 %
Samlet fremgang uden Zimbabwe	454.285	78.151	19,7%	21 %

Arbejdernes rettigheder blev forsvaret

Politiske ændringer, som militærkup og krig, har 3F's og arbejdsmarkeds-konsortiets indsats meget lidt indflydelse på. Men de betyder selvfølgelig voldsomme tilbageslag for arbejdstagernes rettigheder. Der er også lande hvor regimet bliver stadig mere autoritært og levner meget lidt plads til fagbevægelsen og civilsamfundet.

3F arbejder i nogle af verdens værste lande at være arbejder i. De ti værste var i 2021, ifølge den internationale arbejdsorganisation ILO, **Bangladesh**, **Belarus**, **Brasilien**, **Colombia**, **Egypten**, **Honduras**, **Myanmar**, **Filippinerne**, **Tyrkiet** og **Zimbabwe**. (Lande med 3F-indsatser er markeret med rødt).

Vi har set 3F's partnere engageret i en meget vigtig indsats for demokrati i en række lande, bl.a. **Bolivia** **Honduras**, **Zambia** og ikke mindst **Myanmar**.

Både under corona-krisen, og i forbindelse med militærkuppet i Myanmar så vi søsterorganisationerne helt fremme i skoene i forsvaret for arbejdernes rettigheder.

Der har også været en stærk stigning i partnernes kapacitet til at indgå aftaler og deltage i dialog med arbejdsgivere og regering om sikring af sociale og arbejdstager-rettigheder i forbindelse med corona-krisen.

Desuden har en del af partnerne udviklet større kapacitet til at rejse og vinde sager for medlemmerne.

3F støtter alle partnere i at udvikle flere kvindelige ledere og opnå bedre kønsbalance blandt de tillidsvalgte, bl.a. gennem uddannelse af kvindelige tillids- og – som her – arbejdsmiljørepræsentanter.

Foto: 3F

Kampen for ligestilling og inklusion fortsatte

I de fire forløbne år har mange partnere diskuteret strategier for ligestilling og bedre kønsbalance. Mens ligestilling har været i modvind under corona-krisen er der alligevel opnået en række fremskridt.

Flere har vedtaget nye køns- og ligestillingsstrategier, og 23 af partnere har i dag en godkendt strategi på området.

Mange partnere har forsvaret kvinders beskæftigelse og valg til tillidsposter. Flere har udviklet deres fagforeningsarbejde, så det er blevet mere relevant for både kvinder og mænd.

I Latinamerika steg antallet af tillidsvalgte kvinder i løbet af de fire år samlet set med 24 procent. Skævheden mellem kønnene er dog ikke overvundet. Mens medlemstallene viser 22,5 procent kvinder, er andelen af kvindelige tillidsvalgte kun 13 procent.

I Asien steg andelen af kvinder i de nationale forbundsbestyrelser fra 44 procent til 56 procent. Det er et vigtigt frem-

skridt i tekstil- og beklædningsbranchen, der generelt har et stort flertal af kvinder blandt arbejderne. Der blev til gengæld ikke opnået nogen samlet stigning i andelen af kvindelige tillidsrepræsentanter på arbejdspladserne. Der var et fald på 20 procent i forbindelse med nedlukninger og genåbninger af tøjfabrikker, som ramte både kvindelige og mandlige lokalt tillidsvalgte.

I programmet i Afrika voksede antallet af kvindelige bestyrelsesmedlemmer fra 20 til 27 og antallet af kvindelige tillidsrepræsentanter gik fra 2.234 til 2.724. Da det samlede antal tillidsvalgte ligeledes steg, blev resultatet dog et fald fra 42 til 38 procent kvindelige tillidsvalgte.

I Ukraine er procentdelen af kvinder i den nationale ledelse uforandret, mens procentdelen af kvindelige tillidsfolk har været stigende fra 8,5 procent i 2018 til 29 procent i 2021. En del af baggrunden er dog et stort fald i det samlede antal tillidsrepræsentanter.

Arbejdsmiljøindsatsen blev bedre organiseret

Et vigtigt område for fagforeningsarbejde er arbejdsmiljøindsatsen. Vi har set en ubrudt stigning i antallet af arbejdspladser med fungerende arbejdsmiljøudvalg.

Det er mange steder med baggrund i en relativt ny lovgivning, men samtidig også udtryk for, at fagforeninger lægger pres på virksomhedernes ledelser for at leve op til lovens krav. Det er ikke altid klart, hvilke forbedringer, udvalgene opnår. Ofte begrænser det sig til udlevering af personlige værnemidler, mens det andre steder er lykkedes at gennemføre inspektioner og arbejdspladsvurderinger, som har ført til forebyggelse af arbejdsskader. I mange lande har ILO's konvention 190, som anerkender retten til et arbejdsliv fri for chikane, overgreb og krænkelser, været udgangspunkt for kampagner og ført til lokale aftaler.

Et mål for forebyggelse af arbejdsulykker kunne være et faldende ulykkestal på virksomheden. Det har vist sig svært at få pålidelige tal på dette område.

I Asien blev der blot registreret 13 ulykker i 2019, 18 i 2020 og 16 i 2021.

I Latinamerika blev der fire gange så mange arbejdsulykker på årsbasis i slutningen af programmet som ved start. Det er en kraftig stigning, der mest af alt afspejler bedre kapacitet til at registrere arbejdsulykkerne.

Det er forhåbningen i anden fase af programmet, at der kan måles en positiv forebyggende indsats på udvalgte virksomheder.

Antal fungerende arbejdsmiljøudvalg på arbejdspladser organiseret af 3F-partnere

Program	Antal AM-udvalg v. programafslutning 2021	Fremgang 2018 – 21	% vækst 2021	% vækst 2018 – 21
Asien	86	35	-3,4%	69%
Afrika	608	337	34%	124%
Latinamerika	595	322	8,6%	118%
MENA	20	9	43%	82%
Østeuropa	8	7	100%	700%
Samlet resultat i alle programmer	1.317	710	15%	117%

Erhvervsuddannelser blev opprioriteret

Mange af partnerne har sat øget fokus på opkvalificering og erhvervsuddannelser, bl.a. som følge af automatisering og grøn omstilling.

I Latinamerika-programmet har partnerne registreret hvor mange medlemmer, der opnår et certifikat for gennemført teknisk uddannelse/amu-kursus. Det viser en støt stigning.

- 2019: 630 — heraf 15 procent kvinder
- 2020: 1.709 — heraf 33 procent kvinder
- 2021: 2.296 — heraf 32 procent kvinder

Underskrivelse af overenskomst mellem SNTT og transport-selskabet ETIB, dec. 2021. De seneste år har transportarbejdernes fagforening, SNTT, forhandlet eller genforhandlet 43 overenskomster på vegne af 4.500 medlemmer.
Foto: 3F

Bæredygtigheden blev styrket

I samarbejdet med partnerne holder 3FI øje med, om den eksterne finansiering stiger eller falder og hvor stor andel af organisationernes samlede økonomi, den udgør. Det er vigtigt for 3F, at søsterorganisationerne bevarer deres uafhængighed af donorer såvel som af regering og arbejdsgivere – og de træffer deres beslutninger selv.

Udviklingen har været blandet og corona-krisens påvirkning har været tydelig. I Bangladesh ligger andelen af økonomien, der kommer fra eksterne kilder, helt oppe på godt 90 procent. Men det faldt dog lidt i 2021. Andelen af kontingentbetalende medlemmer blev påvirket af hjemsendelser og fyringer, men steg fra 14 procent af alle medlemmer i 2018 til 18 procent i 2021.

En tilsvarende donorafhængighed eksisterer ikke i 3F's Afrika-program, hvor alle medlemmer betaler kontingent, i hvert fald ifølge reglerne.

I Latinamerika var antallet af kontingentbetalende medlemmer 107.115 i 2021. Det svarede til en vækst på godt 9 procent i programmets løbetid. Antallet af kontingentbetalende er højere end det samlede medlemstal, hvilket skyldes en lovgivning i bl.a. Honduras om, at man som ansat skal betale til den organisation, der forhandler overenskomsten på arbejdspladsen, uanset at man ikke er medlem.

Arbejderne på palmeolieplantagen Aguaguay har længe kæmpet for anerkendelse af deres fagforening og retten til at forhandle overenskomst. De har opnået bedre løn, faste arbejdstider og flere fastansatte, men der skal stadig lægges arm med ledelsen for at komme til forhandlingsbordet.
Foto: 3F

Situationen i Asien: Demokratiet slået tilbage af kup og krise

2021 blev et år med flere demokratiske tilbageslag, tilbagevenden til en ujævn og socialt skæv vækst, men også med stigning i den faglige aktivitet. Specielt i Indien så vi mange protester mod fyringer og forfølgelse af fagforeninger.

Hundreder af kvindelige industriarbejdere på Foxconn's mega-elektronikfabrik i Chennai, i delstaten Tamil Nadu, protesterede mod umenneskelige forhold, bl.a. ved at lukke en lan-devej. De lammede produktionen af Iphone 12 og testproduktion af Iphone 13 – som Apple prøver at flytte fra Kina til Indien pga. USA-Kina handelskrigen. Foxconn producerer for Apple, der er blevet forgyldt under pandemien og i dag vurderes til at være den virksomhed i verden med højest markedsværdi.

Den 6. december varslede 10 faglige hovedorganisationer i Indien to dages generalstrejke d. 23. og 24. februar 2022. Det følger i kølvandet på historisk store strejker og protestdemonstrationer i 2020 og 2021 med op mod 250 millioner deltagere.

Bangladesh

Med knap 85 procent af eksportindtægterne fra beklædningsindustrien faldt den økonomiske vækst i 2020 fra 8,1 til 3,5 procent - det laveste niveau i ti år - mens fattigdommen voksede fra at omfatte 14 til 18 procent af befolkningen. Selvom 2021 endte på ca. 5,5 procent vækst, vurderer ILO, at der var 5 millioner færre jobs end i 2019 – et fald på ca. 7,5 procent.

Tekstil og beklædningsindustrien oplever øget tilgang af ordrer, ikke kun på grund af fornyet efterspørgsel, men også fordi det er blevet sværere at placere ordrer i Myanmar pga. militærkuppet, og i Kina pga. handelsrestriktioner med baggrund i handelskrigen med USA.

Den øgede aktivitet i industrien har øget efterspørgslen på arbejdskraft, men endnu ikke resulteret i genopretningen af alle de jobs der forsvandt i 2020 og 2021. 3F's partnere i industrien rapporterer om, at arbejderne yder en stor mængde overarbejde, ligesom produktionsmålene konstant hæves.

Efter flere årtier som et af verdens allerfattigste lande, vedtog FN i november 2021 en længe ventet resolution, der anerkender at Bangladesh er på vej til at udvikle sig væk fra kategorien "Mindst Udviklet Land" og i 2026 vil få mulighed for at opnå global status af såkaldt 'Udviklingsland'. Det var en kæmpe fjer i hatten for Bangladesh' regering i halvtredsåret for landets selvstændighed. Der er dog også en betydelig økonomisk risiko. Den nye status vil nemlig betyde tab af den særligt privilegerede adgang til toldfri eksport af tøj og tekstil til EU, som Bangladeshs' imponerende økonomiske vækst har bygget på.

Bangladesh' status som mellem-indkomstland betyder at de må søge eksport-vilkår under EU's handelsprogram, GSP+. Det kræver, at landet kan leve op til mere strikse krav om bl.a. at gennemføre ILO's kernekonventioner samt overholde konventioner om klima og miljø. Landet må også diversificere sin eksport.

Risikoen for tab af eksportindtægter, hvis landet ikke kan leve op til disse krav, vil være en oplagt løftestang for fagbevægelsen til at kræve forbedringer af rettighederne, ikke mindst foreningsfriheden.

Arbejdsmarkedslovgivningen har gennem hele 2021 været under revision og arbejdet er gået ind i sin slutfase. Fagbevægelsen kæmper for at få fjernet nogle af de mest fagforenings-fjendtlige elementer i de oprindelige udkast, blandt andet forslag, der ville tildele ministeriet stor indflydelse på afholdelse af valg i fagforeninger, magt til at afvise registreringen af nye fagforeninger uden begrundelse mv.

Myanmar

Første februar 2022 markerede ét-årsdagen for kuppet og genindførelsen af militærdiktatur i Myanmar.

Fagbevægelsen er i stort omfang drevet under jorden eller i eksil. Betingelserne og mulighederne for at bedrive konventionelt fagforeningsarbejde er meget begrænsede.

Fagbevægelsen i Myanmar gik forrest i protesterne mod militærkuppet 1 februar 2021.
Foto: CTUM

Arbejdstempoet stiger i tøjindustrien i Bangladesh. Efter Corona pandemien var ordrebøgerne igen fulde, men der var færre arbejdere til at nå produktionsmålene.
Foto: 3F

3F's primære partner, industriforbundet IWFM og hovedorganisationen CTUM tager aktivt del i modstanden mod militærdiktaturet og afviser at indgå i nogen form for trepartsforhandling med og legitimering af militæret. De har opbakning fra den internationale fagbevægelse til en kampagne for omfattende økonomiske sanktioner, herunder at store tøjmærker trækker deres ordrer ud af landet.

Den sidste del af 2021 har militæret optrappet overvågning af civilbefolkningen, overgreb på aktivister i den civile ulydighedsbevægelse, og eskaleret angrebene på de etniske oprørshære. Det har blandt andet ført til, at mange af dem, der siden kuppet har søgt beskyttelse i de etnisk-kontrollerede områder, har måttet flygte til Thailand – heriblandt flere af fagbevægelsens ledere.

Ved årets afslutning var flere end 1.500 mennesker blevet dræbt af militæret, 8.600 var fængslet, 600 dømt – heraf 41 til døden. Desuden er der arrestordrer på ca. 2.000 personer, hvoraf 118 allerede er dømt på forhånd – 39 til døden.

Blandt de dømte er Aung San Suu Kyi, der har modtaget dom i tre ud af de 11 sager, der er rejst mod hende. 3F's partnerorganisation, MICS-TUsF's generalsekretær, Thet Hnin Aung, er fængslet i Yangon og har allerede fået en fængselsdom i en sag om påstået spredning af misinformation.

Sri Lanka

I lighed med flere andre lande i regionen oplever civilsamfundet i Sri Lanka også en stigende statslig kontrol og indskrænkning af foreningsfriheden.

Sri Lanka befinder sig i en meget vanskelig økonomisk situation, nærmest på kanten af statsbankerot. Krisen skyldes stor udenlandsk gæld og underskud på handelsbalancen. Priserne på almindelige dagligvarer er steget markant i 2021.

Efter at mange fabrikker lukkede og sendte arbejdere hjem i massevis under den første Corona-bølge i foråret 2020, har det været regeringens klare strategi at holde produktionen af eksportvarer i gang, på trods af de store sundhedsrisici for arbejderne.

Fagbevægelsen, med 3F's partnerorganisation FTZ-GSEU i spidsen, har kæmpet for at sikre arbejdernes sundhed og løn under pandemien blandt andet gennem kampagner for vaccine til fabriksarbejdere.

I december indgik FTZ-GSEU, i forening med andre fagforbund, to historiske to-partsaftaler med arbejdsgiverforeningen for tekstil og beklædning om samarbejde om arbejdsmiljøudvalg og regler om konfliktløsning, samt lønkompensation i forbindelse med karantæne eller nedlukning.

Udvikling og resultater i Asienprogrammet

I Asien har udviklingen i programlandene været meget forskellig, både i forhold til udviklingen i samfundet og i partnersamarbejdet.

I **Bangladesh** har partnerne i løbet af 2021, med en enkelt undtagelse, udvist en stærk kapacitet til at organisere medlemmer. BTGWL har haft en ganske betragtelig medlems-tilbagegang på 30 procent i 2021, men samlet på 14 procent i programperioden. De resterende partnere har haft medlemsfremgang på omkring 11 procent hver i 2021, og kun BGIWF har endnu ikke indhentet det store tab på 50 procent som de oplevede tilbage i 2019. Den generelle medlemsfremgang i 2021 er et udtryk for, at partnerne besidder kapacitet til at overkomme de tilbageslag de er blevet tildelt under Covid-19 og andre eksterne faktorer.

Andelen af **medlemmer, der betaler medlemskontingent**, er steget fra omkring 14 procent i 2018 til 18 procent i 2021. En af partnerne, BRGWF, har opnået gode resultater med digitalisering. Forbundet har via sms beskeder, digitale medlemskort og kvitteringer fået 930 flere betalere. Samtidigt har BRGWF hævet betalingsfrekvensen og fået øget forbundets egenindtægt med 269 procent. Andre partnere viser interesse i at indføre lignende systemer.

Partnerne har fået registreret i alt ni **nye fagforeninger** i 2021. Målt fra programmets start har partnerne samlet set mistet 58 lokale fagforeninger fra 216 til 158. Det skyldes især virksomhedslukninger i kølvandet på den globale Covid-19 pandemi, men også en række nedlukninger af mindre virksomheder i 2019.

Antallet af **overenskomster** faldt efter udbruddet af Covid-19. I 2021 lykkedes det kun UFGW at indgå en enkelt ny overenskomst. Samlet er partnerforbundene gået fra 47 overenskomster ved programmets start i 2018 til 44 overenskomster ved udgangen af 2021.

Indgåelsen af en ny international ACCORD aftale i Bangladesh er et vigtigt resultat for fagbevægelsen og har styrket

samarbejdet blandt fagforbundene i tøjindustrien og andre sektorer – i nogle tilfælde for første gang.

I trepartsarbejdet om revision af arbejdsmarkedslovgivningen er fagbevægelsen repræsenteret ved Saluddin Shapon, der er formand hos 3F's partner, BRGWF. Trepartsarbejdet har skabt en alliance imellem IndustriALL medlemmernes koordineringsenhed, IBC, og det nationale fagforeningscenter Den Nationale Koordineringskomité for Arbejdernes Uddannelse.

Der er også tegn på fremgang for **ligestillingen**. Fagforbundet BTGWL har f.eks. haft en stor stigning i antallet af kvindelige ledere på forbunds niveau i 2021. Andelen af kvinder i ledelsen steg ved sidste valg fra 26 til 68 procent. Tre organisationer, UFGW, BRGWF og BGIWF oplevede i 2021 en fremgang i antallet af valgte kvindelige arbejdsplads-repræsentanter på mellem to og seks procent.

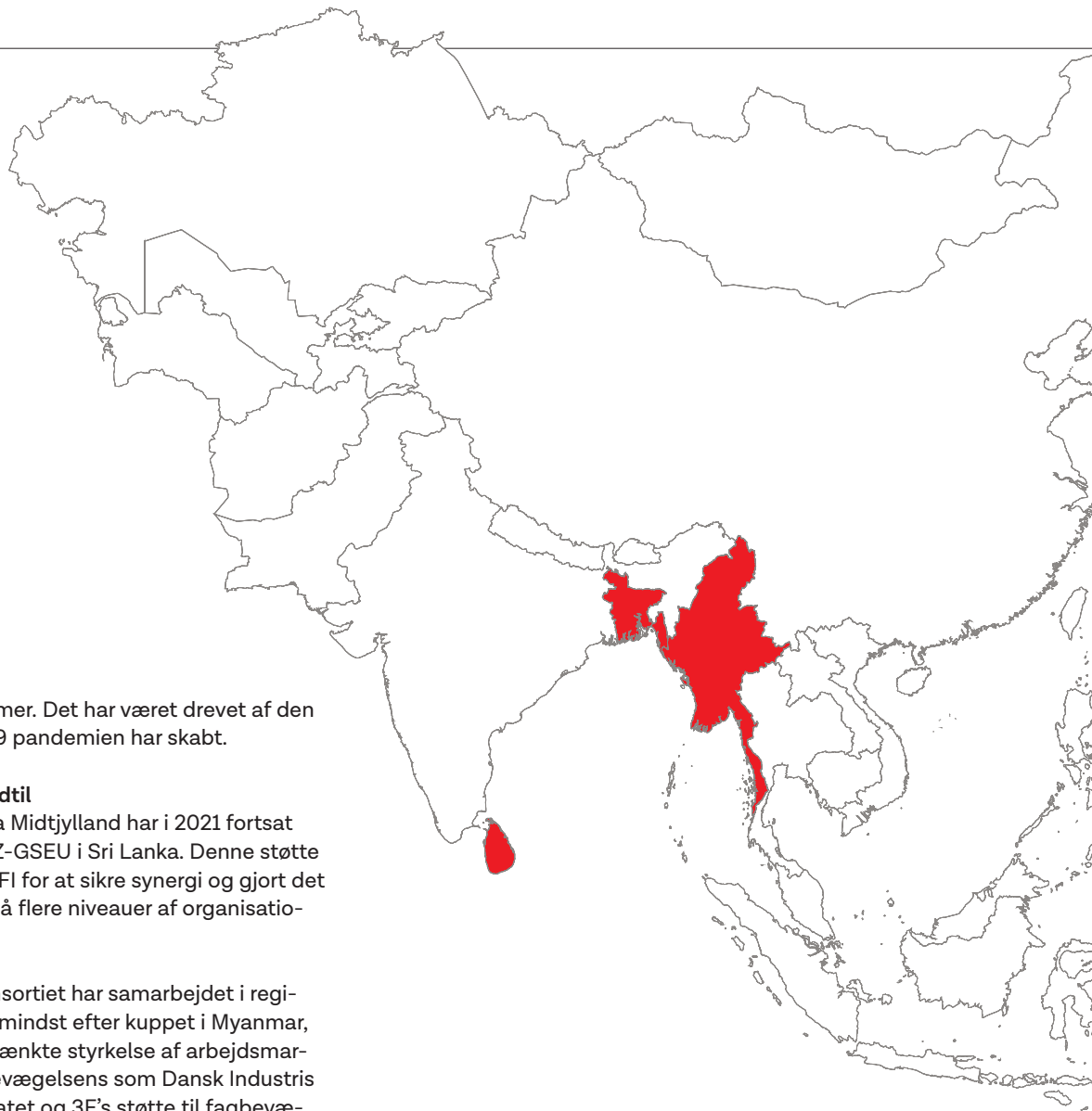
I **Myanmar** er partnernes medlemstal faldet dramatisk i 2021. For industriarbejderforbundet, IWFM, drejer det som en tilbagegang på 43 procent og for et andet industriforbund, MICS, er det 79 procent. Data fra Myanmar må tages med et stort forbehold fordi fagforeninger kun fungerer i begrænset omfang, da de jages af militæret og ledelsen er drevet i eksil.

Mens fagbevægelsen har fået besked på at oplyse om alle afdelinger, valgte og medlemmer til militæret, og i modsat fald risikere at blive af-registreret, fortsætter både IWFM og MICS med at indsamle dokumentation om overtrædelse af arbejdstagerrettigheder på fabrikkerne. IWFM forhandler med brands og lokale arbejdsgivere om kompensation. IWFM har siden kuppet behandlet 50 klager, mens MICS har behandlet 20.

I **Sri Lanka** har vores partner, industriarbejderforbundet FTZ-GSEU, haft fremgang i antallet af medlemmer. Efter en større krise med et stort tab af medlemmer i 2019, var medlemsfremgangen i 2021 på 1.494 svarende til 7,5 procent.

Generelt har partnerne i regionen øget deres kapacitet på den digitale front, både indenfor driftssystemer og kommu-

nikation med deres medlemmer. Det har været drevet af den nødvendighed, som Covid-19 pandemien har skabt.

Samarbejde indadtil og udadtil

Fælles Solidaritetsgruppe fra Midtjylland har i 2021 fortsat ydet solidaritetsstøtte til FTZ-GSEU i Sri Lanka. Denne støtte har været koordineret med 3FI for at sikre synergi og gjort det muligt at støtte FTZ-GSEU på flere niveauer af organisationen.

Indenfor arbejdsmarkedskonsortiet har samarbejdet i regionen været begrænset. Ikke mindst efter kuppet i Myanmar, som har umuliggjort den påtænkte styrkelse af arbejdsmarkedets parter fra såvel fagbevægelsens som Dansk Industris side. Dog er Ulandssekretariatet og 3F's støtte til fagbevægelsens demokrati-kamp i Myanmar blevet knyttet tættere sammen, da støtten fra begge nu primært går til opretholdelsen af en international kampagne mod militærdiktaturet og for øgede økonomiske sanktioner. 3F og Ulandssekretariatet har indgået en aftale om koordineret fælles støtte for 2022.

3F deltager også jævnligt i møder med ambassaden i Myanmar om udviklingen i situationen. Grundet karakteren af vores arbejde er vi og vores partnere særligt hårdt ramt i forhold til andre civilsamfundsindsatser, da fagbevægelsen er et direkte mål for militærets undertrykkelse.

Gensidig orientering blandt organisationer, der støtter fagbevægelsen i regionen (såkaldte TUSO'er) finder sted løbende. Samarbejdet hæmmes af en til tider meget forskellig tilgang til solidaritets-, og udviklingsarbejde. Overfor Myanmar, er dette blevet tydeligt i forhold til forskellige positioner til kravet om omfattende økonomiske sanktioner.

Erfaringer fra partnersamarbejdet

Covid-19 har begrænset opnåelsen af resultater, men samtidig været en test for partnernes evne til at forsvare arbejderes rettigheder og tilpasse sig skiftende forhold. De fleste partnere har en stærk kapacitet til at handle inden for de givne formelle rammer.

Der har på det seneste været en vækst i branchen med fyldte ordrebøger og øget efterspørgsel på arbejdskraft. Det udgør et vindue af muligheder for fagbevægelsens forhandlinger. Det er dog ikke partnerorganisationernes stærke side, bl.a. pga. et politisk reguleret mindstelønssystem.

En anden virkning af det meget lovregulerede arbejdsmarked er, at partnerne lægger mindre vægt på organisering. De fokuserer på at organisere de 20 procent af de ansatte, som kræves for at kunne registrere en fagforening. Det medfører en række formelle rettigheder. Motivationen til organiseringsarbejde falder typisk når de formelle rettigheder er opnået.

I **Sri Lanka** har FTZ-GSEU vist stor evne til at indgå i strategisk politisk arbejde ved aktivt at bruge Sri Lankas GSP+ handelsaftale med EU som løftestang for forbedringer af arbejdstagerrettigheder. En erfaring som også kan bruges af fagforbund i Bangladesh, hvis landet søger GSP+ status.

Situationen i det Sydlige Afrika: Organisering og social protest for forandring

I Sydafrika var året præget af de voldsomme protester, særligt i delstaten KwaZulu-Natal, der fandt sted i kølvandet på fængslingen af den tidligere præsident Jacob Zuma i juli. Protesterne var blandt de værste politisk motiverede voldshandlinger Sydafrika har været vidne til siden Apartheids ophør. Det gik også ud over økonomien. Sammen med restriktioner og nedlukning som følge af Covid-19 medførte det, at Sydafrika nu indtager en sørgelig førsteplads med en arbejdsløshed på knap 35 procent. Særligt hårdt går det ud over de unge.

Regeringen forsøger at sætte gang i økonomien og skabe flere jobs med investeringer for 45,3 milliarder USD til udvikling af infrastruktur i bl.a. landbrugs- og energisektoren. Det støttes af Verdensbanken, og den Afrikanske- og Sydafrikanske Udviklingsbank. Omstilling af energisektoren var også omdrejningspunktet for den aftale Sydafrika indgik med USA, England, Frankrig, Tyskland og EU i november, hvor Sydafrika sikres 8,5 milliarder i donation og billige lån til omstilling fra kul til vedvarende energi. Det er afgørende at 3F's partner, NUM, der organiserer både i minerne og i byggeriet, får indflydelse på den grønne omstilling, for at sikre arbejderne rettigheder når de store investeringer ruller ud.

Selvom fængslingen af Jacob Zuma ledte til voldsomme protester, kan man ikke konkludere at regeringspartiet, ANC, er populært i Sydafrika. Til kommunalvalget i november fik ANC det værste valg siden det kom til magten for 27 år siden. Valgstøtten til ANC faldt til under 50 procent, og selvom de vandt 161 af de 213 kommuner, er antallet af byråd uden et klart flertal næsten firedoblet fra 18 til 70.

Valg i skyggen af økonomisk kollaps i Zambia

I første halvdel af 2021 mærkede Zambia konsekvenserne af den tekniske statsbankerot i slutningen af 2020. Ikke mindst sundhedsvæsenet, som ikke havde råd til medicin, blev hårdt ramt. Utilfredsheden med præsident Lungu var derfor også stor da zambierne gik til valg den 12. august. Det er nemlig ikke kun dårlig økonomi, men også stigende korrupsion og

brud på menneskerettigheder, der har præget hans præsidentperiode. Optakten til valget var heller ingen køn affære med lukning af mediehus, omfattende censur, og begrænsning af oppositionens muligheder for at mobilisere og samle folk. Det sidste kan også tilskrives corona-restriktioner. Oppositionslederen Hakainde Hichilema vandt valget med en million stemmer mere end Lungu.

Efter valget fik den zambiske økonomi faktisk et løft, og investorerne har umiddelbart en øget tillid til den nye regerings politik. Løftet er også hjulpet på vej af de stigende kobberpriser.

Også blandt de unge i Zambia er tilliden til regeringen steget, ligesom 3F's partnere er meget positivt stemt over for den nye regering – ikke mindst på grund af deres fokus på jobskabelse. Fagbevægelsen tages her med på råd, og Generalsekretæren for 3F's partner, landbrugsfagforeningen NUPAAW, sidder med i det arbejdsmarkedsudvalg i hovedorganisationen, der rådgiver beskæftigelsesministeren.

Zimbabwes økonomi i ruiner

Der er ikke umiddelbart lys for enden af tunnelen i Zimbabwe, som i årevis har befundet sig i dyb økonomisk og social krise. Og det er kun blevet værre med Covid-19 pandemien. Næsten 50 procent af befolkningen lever i ekstrem fattigdom, og op mod 60 procent af befolkningen sulter i større eller mindre omfang.

I et forsøg på at styrke egen valuta, indførte regeringen en ny politik i 2021, så alle varer og tjenesteydelser nu skal tilbydes i både den lokale møntfod, ZWL, og i US Dollars. Det har ikke hjulpet, men derimod tydeliggjort den enorme forskel det gør for folk, om de får løn i den ene eller den anden valuta.

Fagbevægelsen lider fortsat under, at regeringen forfølger fagforeningerne organiseret under hovedorganisationen ZCTU. Der har været flere eksempler på at politiet har slået hårdt ned mod demonstrationer – senest i januar 2022, hvor

NUPAAW, fagforeningen for landarbejdere i Zambia, har haft stor succes med at organisere nye medlemmer ved at komme ud på arbejdspladserne.
Foto: 3F

lærere, der demonstrerede for højere løn, fik bank af politiet. Det svækker fagforeningernes lyst til - og mulighed for - at stå sammen og kræve forandringer.

Alt tyder på, at grundlæggende forandringer i Zimbabwe vil forudsætte en ændring på regeringsniveau. Spørgsmålet er om valget i 2023 kan ændre noget - og om fagbevægelsen har mod på at gå aktivt ind i valgkampen.

Covid-19 spøger

Selvom vaccinationsprogrammer er udrullet i størstedelen af Afrika, så var det ved indgangen til 2022 kun 10 procent af kontinentets befolkning, der var fuldt vaccineret. Dertil kommer, at der slet ikke er samme adgang til test som vi kender det fra Danmark. Ofte er det ikke til at betale for almindelige arbejdere at blive testet. Derfor er truslen fra Covid-19 stadig meget reel i det sydlige Afrika, og det har ført både stigende fattigdom, ulighed og arbejdsløshed med sig.

Regionen blev ekstra hårdt ramt, da Europa og andre dele af verden indførte indrejseforbud fra landene i det sydlige Afrika, efter at Sydafrika indrapporterede fundet af en ny corona-variant, Omikron.

Covid-19 har derfor gennem hele 2021 haft stor indvirkning på dagligdagen hos vores partnere, når de har skullet planlægge og afholde aktiviteter.

Tilbud om børnepasning har stor betydning for, at kvinder og mænd kan få lige adgang til gode job i Zambia.
Foto: 3F

Udvikling og resultater i Afrika Programmet

Krise og medlemsvækst

Hvor 3F's partnere stort set alle havde fremgang på områder som medlemstal, antal overenskomster og arbejdsmiljøudvalg mellem 2018 og 2019, skete der for de fleste et væsentligt dyk - særligt i medlemstal mellem 2019 og 2020. Dette skyldtes naturligvis først og fremmest Covid-19.

Særligt hårdt gik det ud over vores partnere i hotel- og restaurationsbranchen, hvor mange medlemmer mistede deres job pga. nedlukning og fald i turisme. Byggeri har også været hårdt ramt.

Den store undtagelse er landarbejdernes fagforening i Zambia, NUPAAW, der gennem hele perioden har haft stabil, ja faktisk meget stor medlemsfremgang: Cirka 2.000 flere medlemmer i 2019, 9.000 flere i 2020 og hele 15.575 flere medlemmer i 2021, svarende til en fremgang på knap 29 procent. En af grundene er, at det hurtigt blev anerkendt at landbruget ikke kunne lukke ned på trods af krisen, da der jo skal produceres fødevarer. En anden grund er at NUPAAW har haft en imponerende kapacitet til både at oplyse folk om Covid-19 og uddele værnemidler, og køre store radio-organiseringskampagner.

Med udgangen af 2021 er det dog ikke kun NUPAAW, der har fremgang. Føde- drikkevarerforbundet i Zambia, NUCIW, der havde en forholdsvis beskeden tilbagegang på knap 1.000 medlemmer i 2020, er kommet ud af 2021 med en fremgang på 5.259 medlemmer, svarende til knap 17 procent. Det er bl.a. frugten af lang tids arbejde inden for de store frihandelszoner, men også at folk i stigende grad har fået øjnene op for hvordan fagforeningen kan hjælpe i en krisetid. Også hos HCTAWUZ, hotel- og restaurationsforbundet i Zambia - er der fremgang, om end mere beskeden: 642 medlemmer, svarende til fire procent.

Som beskrevet ovenfor, er der noget længere vej ud af krisen i Zimbabwe, og de fleste af 3F's partners medlemstal gik da også tilbage i 2021. Eneste lyspunkt er her føde-drikkevarerforbundet, FFAWUZ, der gik frem med fem procent (695 nye medlemmer). Det skyldes især intensive organiseringskampagner over radioen og via tillidsfolk. Så selv i en krise kan det altså lykkes. De gode erfaringer fra FFAWUZ kan deles med de andre partnere i Zimbabwe.

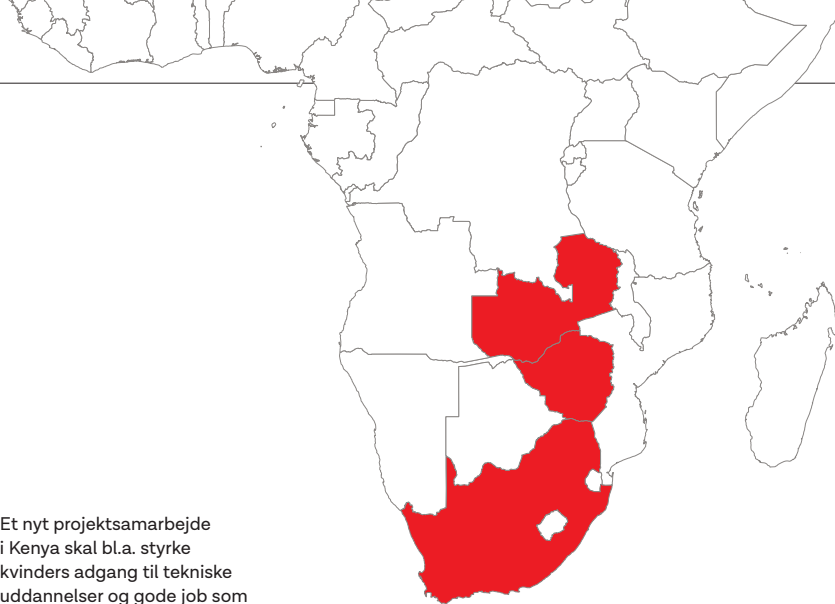
Antallet af overenskomster og arbejdsmiljøudvalg har været påvirket af, at mange virksomheder har måtte dreje nøglen om. Dog har pandemien ikke hindret partnerne i fortsat at forhandle og indgå aftaler. Nogle partnere har indgået aftaler om løn under hjemsendelse. Der ser også ud til at være en positiv forandring de steder, hvor der etableres arbejdsmiljøudvalg. Blandt andet i forhold til registreringen af ulykker, hvilket har været en stor udfordring, og stadig er det flere steder.

Covid-19 har lært 3F og vores partnere at blive bedre til at bruge online værktøjer. Ligeledes er radiospots blevet benyttet i stigende omfang. Det er dog ikke helt problemfrit, særligt fordi mange medlemmer ikke har det rette udstyr eller en ordentlig dataforbindelse. Men vi bør sammen med vores partnere kigge på, hvad der kan videreudvikles, det kunne for eksempel være træning via WhatsApp, der kræver mindre data.

Flere af vores partnere skal have opdateret deres strategiske planer det kommende år. Det er en oplagt mulighed for 3F til at blive endnu bedre til at forstå deres syn på at drive fagforening og få en dybere indsigt i deres værdier og fokusområder. På den måde kan vi sikre, at de samarbejdsaftaler vi skal til at lave med partnerne, ligger i tråd med partnernes egne planer og mål.

Erhvervsuddannelser i Kenya

Projektet om erhvervsuddannelser og grønne job i Kenya - som var en udløber af tidligere udviklingsminister Rasmus Prehns arbejde med faglærte og jobskabelse i Afrika - har haft en langsom start. Det skyldes bl.a. Covid-19, der over lange periode umuliggjorde besøg i landet. 3F har indledt samarbejde med bygningsarbejdernes fagforening, som har brug for meget støtte i opstartsfasen. Vi har besøgt tekniske skoler for at vurdere, om de kan indgå i projektet. Dansk Industri har også været i gang - særligt i forhold til en større kortlægning af samarbejdspartnere på virksomhedssiden og i forhold til tekniske skoler. På baggrund af møder med den danske ambassadør i Kenya har vi diskuteret at inddrage vandsektoren. Danmark støtter opførelsen af rensningsanlæg i Kenya med knap 500 millioner kroner, og her vil flere danske virksomheder komme i spil. Det er en mulighed for at sikre faglige rettigheder, social dialog og lærepladser.

Et nyt projektsamarbejde i Kenya skal bl.a. styrke kvinders adgang til tekniske uddannelser og gode job som bygningshåndværkere.

Foto: 3F

Samarbejdet med konsortiet

Både Dansk Industri og Ulandssekretariatet har fokus på Østafrika, og det er planen at 3F også skal udvide indsatsen her med start i Kenya. Det harmonerer med DANIDA's nye krav om, at mindst halvdelen af budgettet skal bruges i Afrika plus nabolande til hhv. Syrien og Afghanistan.

DI's projekt i Sydafrika har handlet om erhvervsuddannelse og blev kørt af den sydafrikanske erhvervsorganisation NBI. Selvom både 3F og DI har forsøgt, har det været meget svært at koble fagbevægelsen på. Det har været en udfordring, at NUM ikke organiserer elever på tekniske skoler, men kun folk der er i arbejde, og ikke har tradition for at kunne sidde med i skolebestyrelserne.

Fagforeningen på besøg i plantagen.
Foto: 3F

Situationen i Latinamerika: Politisk mobilisering giver håb i krisen

I Latinamerika har svage demokratier længe været plaget af problemfyldte valgprocesser. I den seneste periode er der dog tændt flere lys i mørket. Bl.a. i Chile den 19. december, hvor en venstrefløjsalliance med den hidtil yngste præsidentkandidat i regionen, Gabriel Boric på 35 år, vandt en overbevisende sejr over den borgerlige fløj.

Den 28. november, skete noget lignende i Honduras. En alliance ledet af partiet LIBRE, med den kvindelige præsidentkandidat Xiomara Castro, vandt på overbevisende vis over en korrupt og kriminel højrefløj, der siden kuppet i 2009 har ført landet ud i historisk dyb krise. Valgdeltagelsen på lidt over 68 procent var historisk høj.

Også i Peru vandt venstrefløjen præsidentposten for første gang i flere årtier da Pedro Castillo, en folkeskolelærer og fagforeningsleder, besejrede den højreorienterede og korrupsionsanklagede Keiko Fujimori.

Ved det kommende præsidentvalg i Colombia i maj 2022 vejrer oppositionen også morgenluft. Store dele af fagbevægelsen forventer et afgørende politisk skift. Den siddende præsident Ivan Duque's popularitet er faldet kraftigt og ligger nu på blot 22 procent. Hans partis mentor, ex-præsident Álvaro Uribe's popularitet er også faldet til det laveste niveau i 25 år.

Blandt de aktuelle præsidentkandidater ligger den venstreorienterede Gustavo Petro fra partiet "Det Humane Colombia" i front med en tilslutning på 34 procent. Gustavo Petro leder alliancen Den historiske Pagt. Men der er tæt løb. Kandidaten fra partiet Ny Liberalisme har ligget på 32 procent. Latinamerikas største befolkning og økonomi - Brasilien - står overfor et præsidentvalg i oktober 2022. Meningsmålinger peger på et muligt comeback til den tidligere fagforeningsleder, Luis Ignacio "Lula" da Silva efter han blev frikendt for korrupsionsanklager. Skulle det ske, vil Latinamerika massivt være vendt tilbage til retningen væk fra neoliberalisme over mod mere socialt retfærdige samfund.

De nye regeringer står overfor store udfordringer og det bliver en kæmpe opgave at leve op til befolkningens forventninger. Inflationen og fattigdommen vokser og kriminalitet, vold og korruption undergraver udviklingen. Polariseringen er voldsom og vanskeliggør en stabil regeringsførelse. Det ses f.eks. i Peru, hvor den nye regering lige fra begyndelsen har mødt destruktiv modstand i Kongressen.

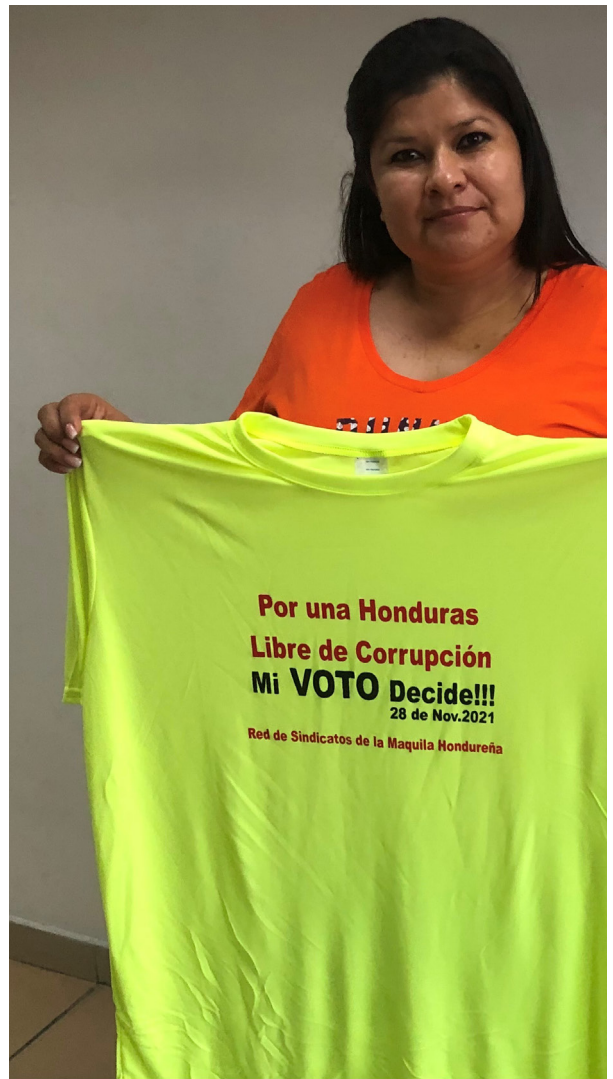
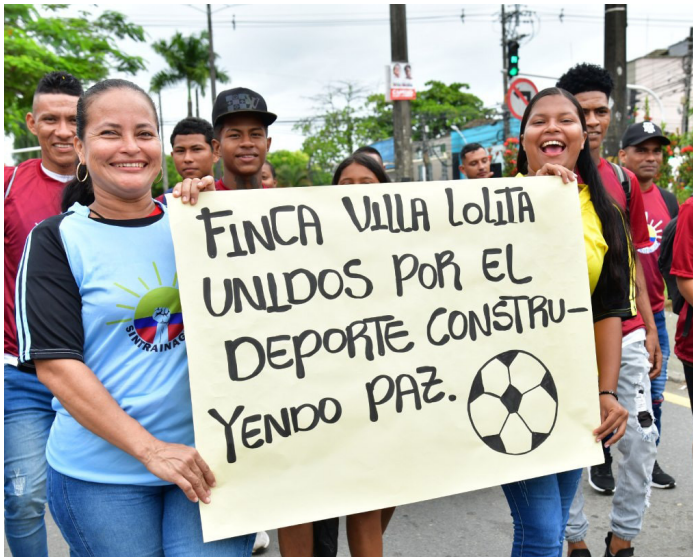
Selvom den økonomiske nedtur i regionen så småt er ved at vende med en vækst på omkring seks procent i 2021, er der langt igen før det tabte er genvundet. En nylig rapport fra ILO peger på, at det foreløbige resultat i forhold til jobskabelse er utilstrækkeligt, og at 70 procent af beskæftigelsen i regionen nu er uformel. ILO vurderer, at der blev tabt svarende til 43 millioner jobs i 2020 som følge af pandemien og den økonomiske krise. 30 procent af disse jobs er endnu ikke genskabt.

3F's partnere i Honduras deltog aktivt i valgkampen og opfordrede deres medlemmer til at gøre brug af deres stemme "for et Honduras frit for korrupsion".
Foto: 3F

Fagforeningen for landarbejdere, Sintrainagro, arbejder for varig fred gennem dialog, oplysning og bedre muligheder for unge, bl.a. indenfor sport.
Foto: Sintrainagro

Transportarbejdernes fagforening, SNTT, deltog aktivt i protesterne mod voksende ulighed og asociale reformer i foråret 2021.
Foto: SNTT

Udvikling og resultater i Latinamerika Programmet

Et vigtigt resultat har været den koordinerede indsats fra 3F's partnere i Honduras op til præsidentvalget i november. Fagforbundene FITH og FESTAGRO samlede store dele af fagbevægelsen og andre civilsamfunds-organisationer i en fælles kamp for politisk forandring. Partnerne uddannede aktivister, holdt informationsmøder på arbejdspladserne, brugte radioslots, holdt møder med politikere landet over, og udarbejdede en fælles politisk dagsorden, som blev præsenteret og diskuteret med præsidentkandidaten Xiomara Castro fra partiet Libre.

Kampagnen har med stor sandsynlighed bidraget til valgets resultat. Den har også skabt mere fodslag i fagbevægelsen og det lykkedes at komme i en positiv og konstruktiv dialog med den nye præsident. Under den nye regering vil fagbevægelsen sandsynligvis få mere gunstige arbejdsbetingelser og hvis den lægger sig i selen, kan det medføre betydelige fremskridt mht. organisering, overenskomstdækning osv.

I Colombia har transport-fagforeningen SNTT også sat gang i indsatsen for et politisk skifte. Der er blevet afholdt politiske

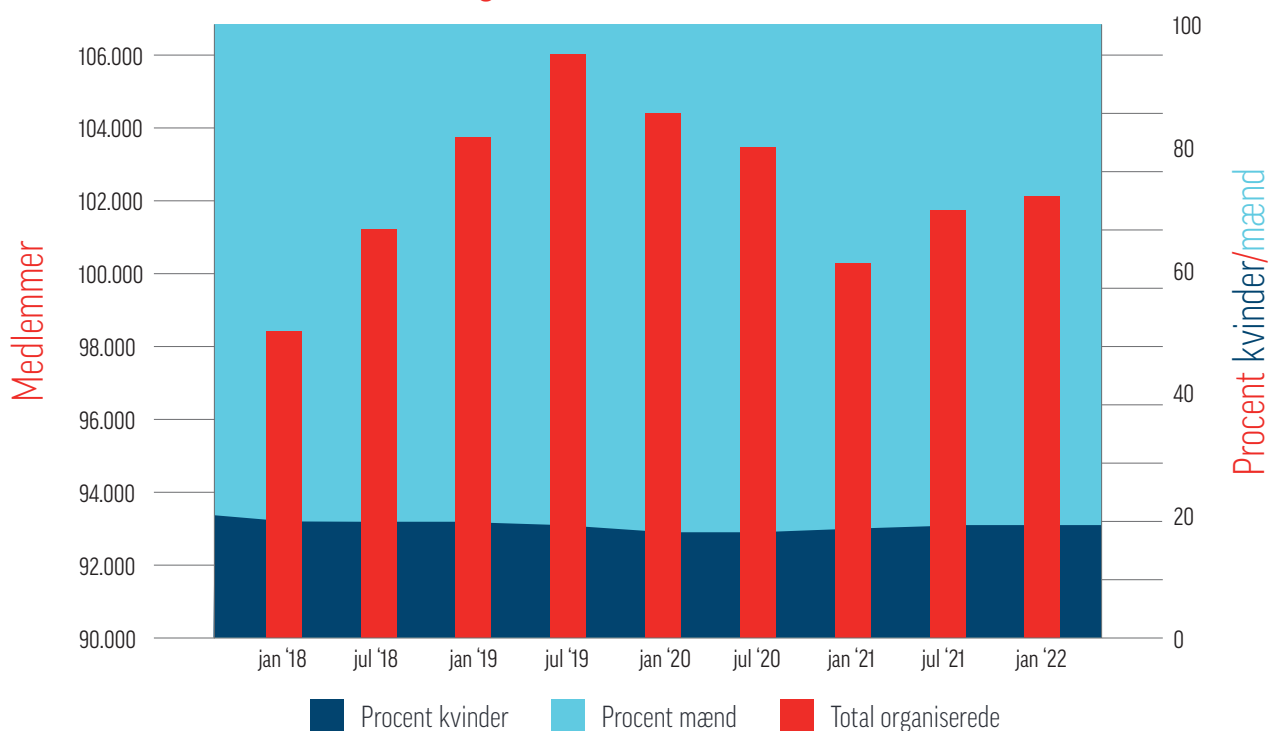
møder i otte af landets regioner, hvor op mod 70 forskellige organisationer har deltaget. SNTT har udviklet en politisk faglig dagsorden, som vil blive brugt til at opnå politisk indflydelse op til og efter valget.

Ramt af Covid-19

Opnåelse af resultater i programmet har ellers været hæmmet af pandemien og den økonomiske krise. Partnerne har været nødt til at bruge mange kræfter på at holde skansen. Det seneste halvår lykkedes det samlet set at opnå en fremgang på 0,6 procent, mens organisationernes vækst i alt blev på 4,8 procent over de seneste fire år. Situationen taget i betragtning er det et hæderligt resultat.

Med resultaterne fra forrige programfase var optimismen høj, og målene for den netop afsluttede programfase blev sat derefter. Udviklingen i de første år var da også ganske positiv og det holdt lige til den økonomiske afmatning ramte regionen i 2020.

Organisationernes medlemmer

I **Honduras** har fagbevægelsens indsats været hæmmet af korrupte myndigheder, der sammen med arbejdsgiverne krænker arbejderne rettigheder.

Landarbejderforbundet, FESTAGRO og medlemsfagforeningen STAS kæmper f.eks. stadig for den helt basale ret til at organisere sig og kunne forhandle overenskomst hos frugtgi-ganten Fyffes.

FESTAGRO/STAS organiserede arbejdere i Palmeolie-produktionen og har kæmpet sig til tålelige forhold og faste aftaler, om end det endnu ikke er lykkedes at indgå en regulær overenskomst. En af de stærkere medlemsorganisationer i banan-sektoren har forhandlet en ny overenskomst, der forbedrer løn- og arbejdsforhold og også giver bedre boligforhold.

Hos Industriarbejdernes forbund, FITH, har opnået en medlemsfremgang på hele 61 procent over de seneste fire år. Fremgangen i løbet af det seneste år har alene været på 15 procent på trods af at de har ventet flere måneder på at arbejdsministeriet skulle godkende syv ny-organiserede fagforeninger.

I **Colombia** har SNTT opnået gode resultater på overens-komstområdet i 2021. Hele ni nye overenskomster er under-skrevet, her iblandt to nye overenskomster med danskejede APM-TERMINALS. Yderligere syv overenskomster forhandles stadig. SNTT har desuden fokus på kvinders og unges delta-gelse i fagforeningsarbejde. Der er afholdt flere workshops og der er lagt planer for at udvikle arbejdet. Både kvinders og unges deltagelse i overenskomstforhandlingerne og fagfor-eningens kommunikationsafdeling er i løbet af året blevet styrket.

SNTT har i løbet af det sidste halvår mistet 60 medlemmer, som følge af fyringer i den kollektive transport i Cartagena og en intern konflikt i Buenaventura, hvor en mindre gruppe forlod afdelingen, men endte alligevel året med en samlet vækst på knap 14 procent. Alt i alt er SNTT's medlemstal over de seneste fire år blevet fordoblet.

Den colombianske fagforening for landbrugsarbejdere, SIN-TRAINAGRO, har forhandlet to nye overenskomster, en der dækker arbejdere i sukkerrørsproduktionen og én, der gælder for 256 bananplantager.

Sukkerproduktionen er et område med stort potentiale for organisering, men samtidig er det et relativt nyt område for fagforeningen. I løbet af året er der derfor blevet arbejdet med at uddanne tillidsvalgte, kortlægning af området, og udvikling af organiseringsstrategien.

SINTRAINAGRO fremmer erhvervsfaglige uddannelse blandt unge og en del har været rettet mod uddannelse af havnear-bejdere. I regionen er man ved at anlægge nye havne. Målet

er at unge, som ikke får arbejde i bananproduktionen, vil kun-ne ansættes i de nye havne. SINTRAINAGRO har indledt et samarbejde med SNTT og hovedorganisationen CUT. Ideen er, at SNTT skal organisere de nye havnearbejdere med støtte fra SINTRAINAGRO.

På industriområdet mistede den lille fagforening USTI deres registrering i slutningen af året. Fire virksomheder gik i star-ten af andet halvår 2021 til frontalt angreb på fagforeningen. Med støtte fra en berygtet advokatgruppe forlangte de USTI opløst og fik desværre medhold.

En ny mulighed er at støtte et fagligt netværk på industriom-rådet, som foreløbig består af fire fagforeninger. Netværksar-bejde mellem flere organisationer er der positive erfaringer med fra Honduras. I løbet af året vil 3F vurdere, om det nye netværk har noget potentiale.

I **Bolivia** har støtten til industriarbejdernes faglige skole resul-teret i forøget kapacitet til realisering af kurser i landsforbun-dets medlemsorganisationer, bl.a. via indretningen af lokaler egnet til virtuel undervisning i de ni regionale forbund. I løbet af andet halvår 2021 er det lykkedes at gennemføre fire kursusprogrammer om faglig ledelse. Planen med 3F's støtte er, at der uddannes organisatorer på basisniveau, og at dette resulterer i øget organisering. Der vil i løbet af 2022 blive fulgt op på denne plan.

Sidst på året planlagde skolen en erfaringsudvekslingstur til Europa. Delegationen er blevet inviteret til Belgien og der er fremsat ønsker om også at komme til Danmark for at se, hvordan vores arbejdsmarkeds-uddannelse-system fungerer.

I perioden har bygningsarbejdernes fagforening, CSTCB, organiseret to nye fagforeninger med i alt 420 medlemmer. Der er udviklet en politik for uddannelse og kommunikation, og der er blevet underskrevet indtil flere aftaler med Under-visningsministeriet, som giver medlemmerne adgang til en grunduddannelse og senere en teknisk erhvervsuddannelse. I løbet af 2021 lykkedes det i samarbejde med Undervisnings-ministeriet at få givet 380 bygningsarbejdere certifikat på deres uddannelse.

Fagforeningen har også underskrevet en aftale om genakti-ivering, jobskabelse og jobsikkerhed.

Situationen i Mellemøsten og Tyrkiet: Samarbejde på tværs af lande, køn, og status

Libanon

Libanons økonomiske og politiske situation fortsætter i frit fald, og 1,7 millioner mennesker i landet anslås at være røget under fattigdomsgrænsen i 2021. Halvdelen af den private sektor anslås at have være lukket ned mellem 2019 og 2021 og arbejdsløsheden ligger nu på omkring 60 procent, mens de der har arbejde får udhulet deres løn. Senest har Saudi-Arabien, som er Libanons vigtigste marked, lukket for al handel, fordi landet er utilfreds med den siddende regering, manglen på konkrete planer for økonomisk genopretning, og Irans og Hamas' politiske indflydelse.

Jordan

Jordans økonomi har været under pres de sidste ti år. Den moderate vækst blev sat yderligere tilbage under Covid-19 og den kan ikke holde trit med de mange unge, der træder ind på arbejdsmarkedet hvert år. Samtidig er landet vært for omkring 1,3 mio. syriske flygtninge, som har adgang til arbejdsmarkedet i mange sektorer. I dag er en ungdomsarbejdsløsheden på 53,7 procent og levestandarden for almindelige mennesker er stærkt faldende. For at stimulere økonomisk vækst har regeringen for nylig åbnet grænsen til Syrien og indledt dialog om en tilnærmelse. Det har efterladt de mange syriske flygtninge i en usikker situation, hvor de frygter for at blive sendt tilbage.

Tyrkiet

Den tyrkiske økonomi oplevede en vækst på hele 11 procent mens Covid-19 restriktionerne blev afviklet i 2021. Det var den højeste vækstprocent blandt de 20 dominerende økonomier i verden og havde også med forsyningsproblemer fra asiatiske lande at gøre. I slutningen af året gav den tyrkiske regerings økonomiske politik bagslag. Liraen tabte værdi mens inflationen steg til historiske højder. Den galopperende inflation blev også startskud til en ny bølge af spontane strejker i forskellige brancher, mange af dem blandt arbejdere, der ikke tidligere havde været fagligt organiseret og udenfor den politisk opdeltede fagbevægelse.

3F samarbejder i Tyrkiet med tekstil og beklædningsarbejdernes fagforening, DISK-Tekstil, og hovedorganisationen DISK. Omdrejningspunktet er et EU-projekt med fokus på bedre forhold og og større viden om rettigheder blandt både syriske flygtninge og tyrkiske arbejdere indenfor tekstil- og beklædning. DISK-Tekstil forsvarer flygtninges arbejdstagerrettigheder for at modvirke social dumping og forsvare medlemmernes interesser uanset nationalitet. Med Talibans generobring af magten i Afghanistan i august 2021, voksede frygten for nye flygtninge- og indvandringsbølger og overgrebene mod "fremmede" tog til, mens DISK-Tekstil og 3F prøvede at justere det aftalte projekt til en forandret virkelighed.

Byggepladsbesøg hos Arab Contractors i Jordan.
Foto: Wasim Rifi

BWI's netværk af bygningsarbejder-fagforeninger i Mellemøsten er vokset fra 7 til 11 lande. Samtidig deltager nu kvindelige repræsentanter fra alle medlemsorganisationer i netværksmøderne – her i Libanon.
Foto: Wasim Rifi

Den jordanske bygningsarbejder-fagforening, GTUCW, arbejder aktivt for inklusion af syriske flygtninge og sikring af deres rettigheder på arbejdsmarkedet, bl.a. gennem teknisk uddannelse. Her formanden Mahmoud Al-Hiyari med en af de unge, som har fået bevis på sin uddannelse.

3F arbejder sammen med den tyrkiske fagforening for tekstil- og beklædningsarbejdere, DISK-Tekstil, bl.a. om at styrke rettighederne for både tyrkiske og syriske arbejdere.
Foto: 3F

Udvikling og resultater i MENAT Programmet

Under programmet i Mellemøsten, Nordafrika og Tyrkiet (MENAT) har 3F ydet støtte til bygningsarbejdernes fagforening, GTUCW i Jordan både direkte og gennem BWI's regionale program. GTUCW har over perioden opnået en støt medlemsfremgang, som ikke engang Covid-19 har kunnet stoppe. Det første år steg medlemstallet med 17,5 procent fra 4.000 til 4.700. I 2020 var fremgangen i skyggen af Covid-19 på 2,5 procent, og i 2021 steg medlemstallet så med hele 49,3 procent. Medlemsfremgangen er resultatet af en organiseringsstrategi, der også omfatter den uformelle økonomi, hvor størstedelen af syriske flygtninge og egyptiske migranter arbejder. På den måde er GTUCW med til at bekæmpe social dumping.

De gode resultater viser fagforeningens store potentiale, som der er stærkt brug for. Organiseringsgraden er stadig lav i byggeriet i Jordan. I 2021 nåede den 2,6 procent fra et udgangspunkt på 1,8 procent i 2018. Det er hensigten at fortsætte det direkte samarbejde med GTUCW efter de indsamlede kongresmidler slipper op.

I Libanon har 3F gennem BWI støttet både bygningsarbejdernes forbund GFBCTU, som er medlem af BWI, og det tværfaglige forbund FENASOL, der søger om BWI medlemskab.

Fagbevægelsen i Libanon har i perioden været påvirket af de enorme udfordringer Libanon står overfor. Landet befinder sig i en dyb økonomisk og politisk krise forstærket af Covid-19 og den enorme eksplosion i havnen i Beirut i august 2020, som ødelagde store dele af byen. Både GFBCTU og FENASOL har fastholdt deres medlemstal gennem krisen, blandt andet ved at eftergive kontingentbetaling de sidste to år.

Trods udfordringerne, har GFBCTU og FENASOL med støtten fra 3F samarbejdet om blandt andet arbejdsmiljøkurser og nødhjælpsarbejde. Det har styrket forholdet mellem de to så meget, at de nu i fællesskab indgår i social dialog med regering og arbejdsgivere. Den ustabile økonomiske og politiske situation i landet har sat trepartsforhandlinger på pause. Men for GFBCTU, som organiserer cementarbejderne i Libanon,

lykkedes det i 2021 at opnå en aftale om 75 procents lønstigning for alle ansatte hos Holcim-Lafarge i Libanon.

Kvinder i byggefag

I december måned gennemførtes den anden indsats, der kombinerer fødevarehjælp, opkvalificering af arbejdere og istandsættelse af boliger, der blev skadet af eksplosionen sidste år. Denne gang rettede indsatsen sig også mod kvinder og blev en stor succes. 45 kvinder og 15 mænd modtog undervisning og indgik i arbejdet med at restaurere 23 beskadigede lejligheder og en skole for syriske flygtninge.

Den store interesse blandt kvinderne for at arbejde i byggeriet kom bag på både fagforbund og BWI. Indsatsen skabte stor opmærksomhed lokalt. Private erhvervsdrivende donerede byggematerialer, 12 af kvinderne fik tilbudt korttidskontrakter, og GFBCTU har nu indgået aftale med en teknisk skole om at udbyde kurser indenfor elektriker, maler og VVS-fagene målrettet kvinder.

På regionalt plan har 3F-støtten til BWI's MENA-netværk bidraget til fremgang. Ved starten af programperioden havde BWI i regionen syv medlemmer. Arbejdet var præget af uenighed, rivaliseren og nationalpolitiske dagsordener, aktivitetsniveauet var lavt, og kvinder var ikke repræsenteret. I dag er netværket aktivt på flere fronter, deltagelsen på møderne er høj, og medlemmerne stiller med både et mandligt og et kvindeligt medlem af fagforeningens kvindekomite. Den positive udvikling har øget interessen for BWI i regionen, og der er nu 11 medlemmer med yderligere to ansøgninger på vej.

Netværket koordinerer bl.a. indsatsen overfor multinationale selskaber. Den fælles front i forhold til for eksempel Holcim-Lafarge har resulteret i lønstigninger for medlemmerne i flere lande i regionen. Indtil i BWI er netværket blevet en stærk fortaler for regionen og har blandt andet sat et vigtigt aftryk på den seneste regionale strategi gennem forslag om at inkludere mental sundhed i det faglige arbejde.

BWI har haft succes med at arrangere regionale kampagner for bedre arbejdsmiljø i byggeriet.
Foto: Wasim Rifi

Fagligt møde for flygtninge og migranter i Jordan.
Foto: Wassim Rifi

Udvikling og resultater i Central- og Østeuropa Programmet

Ukraine

3F har haft et direkte partnerskab med bygningsarbejdernes fagforening i Ukraine, PROFBUD, siden starten af 2019. I løbet af det første år havde fagforeningen en fremgang på 1.586 medlemmer svarende til 2,4 procent. Covid-19 ramte byggebranchen i landet hårdt, og i 2020 faldt PROFBUD's medlemstal med 10.150 fra 66.680 til 56.530 svarende til ca. 15 procent. Det store fald skyldes først og fremmest virksomhedslukninger. Lokalfdelinger er forankret i den enkelte virksomhed, og når den lukker, mister fagforeningen medlemmer. Det lykkedes PROFBUD at vende udviklingen igen allerede i løbet af 2021, hvor der var en fremgang på 784 medlemmer. Men der er lang vej endnu og PROFBUD arbejder på både at tiltrække nye medlemmer og styrke fagforeningens struktur.

De har blandt andet haft gode erfaringer med en, for dem, ny måde at organisere på, som de har afprøvet overfor to specifikke faggrupper – tårnkranførere og rådgivende ingeniører. Tårnkranførere i Ukraine har ikke traditionelt været organiserede, fordi de oftest arbejder i en begrænset periode på forskellige arbejdspladser. PROFBUD har indført direkte medlemskab af fagforeningen på nationalt niveau og tårnkranførerne er desuden blevet støttet i kampagneaktivitet på sociale medier. Det har ført til organisering af 763 tårnkranførere fra større byer i seks regioner. De nye medlemmer er meget aktive og har forhandlet lokale overenskomster.

I løbet af samarbejdet er fagforeningens undervisningssystemer blevet styrket. Fagligt aktive, som blev undervist under et tidligere 3F projekt med den faglige hovedorganisation, FPU, udgør nu underviserholdet i PROFBUD. Omkring 500 medlemmer er blevet undervist i fagligt arbejde per år med udgangspunkt i den undervisningshåndbog, der blev udviklet i starten af det direkte samarbejde. Som følge af Covid-19 er den interne kapacitet til online undervisning styrket. I lyset af gode resultater besluttede PROFBUD på sin kongres i slutningen af 2020 at gøre et omfattende uddannelsesprogram til en del af fagforeningens strategiske plan for 2021-2025.

Ungdomsarbejdet er også blevet styrket. Fagforeningen har udviklet en strategi for ungdomsarbejdet med rådgivning fra 3F's ungdomskonsulenter. PROFBUD's hovedbestyrelse

godkendte strategien i december 2021. PROFBUD forventer, at ungdomsarbejdet på sigt vil styrke organiseringen af unge arbejdere, som i Ukraine ofte er meget skeptiske overfor fagbevægelsen.

På lønområdet har fagforeningen i hele perioden kæmpet for, at arbejderne på en række store, statslige arbejdspladser skulle have udbetalt den løn, de havde til gode. PROFBUD tog blandt andet initiativ til en LabourStart kampagne til fordel for arbejderne på den statsejede virksomhed KVAR-SYT. Kampagnen fik åbnet statens øjne for forholdene, og da KVAR-SYT fik en ny, stor ordre i juni 2021, startede efterbetalingen med 1,2 mio. til arbejderne. PROFBUD brugte erfaringerne fra indsatsen til at gennemføre en kampagne for at hæve timelønnen for faglærte i sektoren. Kampagnen opnåede lønstigninger på mellem 10 og 23 procent i flere større byer. Samlet set steg lønnen for overenskomstdækkede PROFBUD medlemmer med 60 procent i 2021. For første gang ligger den overenskomstmæssige løn i byggeriet nu næsten 17 procent over mindstelønnen, hvor den i tidligere år blot har ligget 2-3 procent højere.

Fagbevægelsens kamp mod regeringens forsøg på at undergrave arbejderne rettigheder begyndte at bære frugt i slutningen af året. Siden oktober var fagbevægelsen med i forhandlingerne om en ny arbejdsmarkeds-lovgivning. Kampen mod regeringens oprindelige forslag om en ekstrem liberalisering af arbejdsmarkedet har styrket PROFBUD's evner som meningsdannere og samtidig fremmet sammenholdet i den Ukrainske fagbevægelse.

Belarus

Lukasjenko holder fortsat befolkningen i et jerngreb og protesterne i kølvandet på fup-valget i 2020 har ligget stille det meste af året. Stadigt flere journalister og menneskerettighedsforkæmpere herunder fagforeningsledere flygter ud af landet. De, der er tilbage, bliver ofte udsat for arrestationer og tortur.

Mulighederne for at støtte de uafhængige fagforeninger i landet har været meget begrænsede i løbet af 2021.

3F undersøger mulighederne og koordinerer tæt med IndustriALL, hvor de to hidtidige partnerorganisationer er medlemmer.

I november mødtes 3FI med oppositionskandidaten Svitlana Tchikanovskajas pressemedarbejder. Der blev udvekslet vurderinger af den uafhængige fagbevægelse, og Svitlanas partimener, at strejkekomiteer på fabrikkerne er dér hvor styrken pt. ligger. Hendes anbefaling om at møde repræsentanter for den uafhængige hviderussiske arbejderbevægelse i Warszawa vil der blive fulgt op på i løbet af 2022.

Ny demokratifond

3F har indgået samarbejdsaftaler med både BWI og IndustriALL omkring netværksarbejde for deres medlemmer i de såkaldte "Europæiske Naboskabslande" Armenien, Azerbajjan, Georgien, Ukraine, Moldova og – i det omfang det kan lade sig gøre – Belarus. For BWI's vedkommende er også medlemmer fra Tyrkiet, Kazakhstan, Uzbekistan og Tadjikistan inviteret med til erfaringsudveksling. Arbejdet startede med indledende fysiske og online møder i december.

En ansøgning til samarbejdspuljen under Ny Demokratifond fra 3F afdelingen GOPS i Odense blev godkendt i december. Afdelingen er nu gået i gang med samarbejdet med to fagforeninger i Ukraine, landarbejdere og kommunal service. Der arbejdes bl.a. på udvekslingsbesøg i 2022 og uddannelse af tillidsvalgte samt information omkring danske forhold og rettigheder til unge ukrainere, der overvejer at tage arbejde i Danmark, med henblik på at forebygge social dumping.

Konsortiet, som 3F er med i under Ny Demokratifond har allerede ansøgt om finansiering af en næste fase, der løber 2023-2025. Der planlægges en lidt større bevilling til konsortiepartnere fra ministeriets side, som formentlig også vil komme 3F's arbejde til gavn.

Udenrigsministeriet planlægger desuden en ekstra bevilling om fair, grøn omstilling i Ukraine, og det ligger i kortene, at Arbejdsmarkeds-konsortiet vil kunne søge den ekstra pulje, som så vil kunne indgå i SPA bevillingen.

3Fs partnere i Ukraine protesterede mod nogle nye lovforslag, der angreb basale arbejdstagerrettigheder.
Foto: PROFBUD

Tværgående programmer

Ansvarlige virksomheder

Debatterne om etisk handel, virksomheders samfundsansvar og lovpligtig due diligence i globale værdikæder fortsætter i samfundet med uformindsket styrke.

Der er efter lang tids forarbejde endelig kommet et forslag fra EU-kommissionen om lovpligtige etiske retningslinjer for virksomhedernes nødvendige omhu eller "due diligence". Forslaget fokuserer meget på, hvordan virksomhederne rapporterer og kan retsforfølges hvis de ikke laver en vurdering. Men det kun i begrænset omfang giver arbejdere i fattige lande nye muligheder for at opnå retfærdighed – ved at kunne bruge deres rettigheder til at anlægge sag og opnå erstatning, hvis de er blevet nægtet deres rettigheder.

Et nyere eksempel på sager, som 3F bliver bedt om at forholde sig til, handler om jordbær fra Huelva, i Sydspanien. Særligt marokkanske kvinder fortæller, at de udsættes for seksuel chikane og udnyttelse. Og de er bange for at klage og kontakte fagforeninger mv. Ved rekrutteringen i Marokko er kravet (ifølge bl.a. Danwatch), at jordbærplukkerne er kvinder, kommer fra landdistrikter, er gift, og har børn mellem 0 og 15 år – for at sikre at de vil vende tilbage til Marokko. Spanien har offentligt meldt ud, at de i 2022 også vil søge migrantarbejdere i Honduras og Ecuador.

Dansk Initiativ for Etisk Handel arrangerede et møde med Dagligvaregruppen, der består af supermarkedskæderne COOP, Salling Group, DAGROFA, DSK, Lidl, Aldi, og Rema1000. 3F fortalte her om fagbevægelsens betydning for at løse problemerne med krænkelse af menneske/arbejdstagerrettigheder – også når det gælder migrantarbejdere.

3FI kontaktede de to faglige hovedorganisationer UGT og CCOO i Andalusien. Et spansk medie offentliggjorde i en artikel, at 3F i Danmark interesserer sig for migrantarbejdernes forhold i Huelva. Det opdagede Danwatch, og det kom der en ny artikel ud af.

Det bør være en god tommelfingerregel at kontakte den relevante fagbevægelse og tjekke for urimelige forhold for arbejderne i det land, hvor man køber sine varer.

De spanske fagforeninger vil gerne mødes med supermarkedskæderne for at diskutere problemet og løsninger. 3F har en interesse i, at der i EU er anstændige forhold med respekt for rettighederne også for migrantarbejdere fra tredjelande, så man arbejder på lige vilkår.

Vi anbefaler også danske supermarkeder at gå til myndighederne og parterne på arbejdsmarkedsområdet, når de får kendskab til umenneskelig behandling hvor de køber deres varer. Det er en del af EU's indre marked, og det er ikke ligegyldigt for vores medlemmer hos supermarkederne, om de køber varer fra virksomheder, der respekterer arbejdstagernes rettigheder.

Beskyttelse af arbejdstagerrettigheder

Et af elementerne i den tværgående indsats om beskyttelse af arbejdstagerrettigheder er *handelspolitik*. Den aktuelle debat om en mere fair regulering af verdenshandelen er på den internationale dagsorden, men ser ikke ud til at rykke sig ret meget.

Verdenshandel for arbejdere?

På et større handelspolitisk møde i Danmark i 2021 var der online deltagelse af USA's handelsambassadør Katherine Tai og AFL-CIO's nu afdøde formand Richard Trumka. Temaet var 'Verdenshandel der virker for arbejdere' (World Trade that Works for Workers). Det var et møde med store visioner om integration af arbejdstagerrettigheder i Verdenshandelsorganisationens WTO's grundlag.

De store perspektiver er dog hurtigt blevet modereret og nu tales der om et *WTO i forskellige hastigheder*.

Fagbevægelsesperspektiv

Fagbevægelsen har interesse i at presse på for en reform af WTO, der understøtter en retfærdig omstilling. Både ved at gøre ILO's grundkonventioner til en del af grundlaget for WTO – som USA nu (måske) går ind for – og ved at sikre at markedet trækker i en grøn retning – dvs. begrænse statsstøtte til fossile brændstoffer og fremme told/afgifter i forhold til beskadigelsen af klimaet på en socialt afbalanceret måde, så de fattigste ikke kommer til at betale for de riges frås.

De to punkter er jo en del af EU's egen handelspolitik, og fra dansk fagbevægelse kunne vi have interesse i at bidrage til, at de kom længere frem på dagsordenen til de kommende reform-diskussioner i WTO.

3F's Aktive bagland

3F's 1. maj indsamling 2021 gik til, at 3F's søsterorganisationer i Myanmar kunne fortsætte kampen for demokrati og arbejdstagerrettigheder efter militærkuppet.

Foto: CTUM

Der har været stor interesse for det internationale arbejde fra et stigende antal afdelinger. Antallet af aktive med international solidaritet er trods corona-pandemien fastholdt på nogenlunde samme niveau.

3F International har i perioden siden 2018 været med til at arrangere besøg af fagforeningsfolk fra Jordan, Bangladesh, Sri Lanka, Myanmar, Sydafrika, Zambia, Zimbabwe, Colombia, Bolivia, og Honduras. De har med hjælp fra 3F's aktive bagland været på besøg i afdelingen og virksomheder og haft mulighed for at udveksle erfaringer til gensidig inspiration.

Der blev holdt solidaritetskonferencer både i 19, 20 og 22. Corona epidemien forstyrrede planlægningen i 2021 og ramte desværre også nogle af deltagerne i 2020. Men traditionen fortsætter.

Vanen tro arrangerede 3F International sammen med baglandet indsamlinger 1. maj i solidaritet med bygningsarbejdernes fagforening i Jordan (2019), landarbejdernes fagforening i Zimbabwe (2020), og tekstilarbejderne i Myanmar (2021). Indsamlingerne gik direkte til søsterorganisationers arbejde og skabte opmærksomhed om, hvordan de arbejder med nogle af de samme udfordringer som os selv: organisering, integration af flygtninge på arbejdsmarkedet, social dumping og andre overgreb på basale arbejdstagerrettigheder, men under helt andre vilkår.

3FI søgte Danidas såkaldte engagementsmidler i 2021 både som arbejdsmarkeds-konsortium og 3F alene, men opnåede ikke støtte til arbejdet. Projektforslagene gik på aktivering og engagement på hhv. afdelings- og arbejdspladsniveau. Derfor har 3F International desværre ikke mulighed for at sætte nye store engagement-aktiviteter i gang, men kommer som altid meget gerne ud og fortæller om det internationale arbejde, hvis en afdeling eller klub er interesseret.

Fortsat finansiering af 3F' internationale arbejde sikret

3F gik på juleferie med den gode nyhed, at Udenrigsministeriet havde givet Arbejdsmarkeds-konsortiets ansøgning om en ny fireårig bevilling en høj vurdering og tildelt konsortiet et årligt budget på 74 mio. kr. i perioden 2022-2025.

3F International har også med stort held ansøgt om supplerende enkeltprojekter og senest er vi blevet en del af flere andre konsortier, ikke mindst Ny Demokratifond.

Hovedmålsætningen for 2021 er dermed opnået: *At sikre det finansielle grundlag for fortsættelsen af solidaritets- og udviklingsarbejdet i den kommende kongresperiode!*

Den samlede økonomiske ramme for 3FI's indsats i 2022 består af SPA bevillingen og syv enkeltprojekter.

Forkortelser

3F	Fagligt Fælles forbund
3FI	3F International
ACT	Action, Collaboration, Transformation. Aftale mellem globale tøjmærker, detailhandel og fagbevægelsen om at forbedre løn og arbejdsforhold i tekstil- og beklædningsindustrien gennem overenskomster på industri-niveau.
AFL-CIO	The American Federation of Labor and Congress of Industrial Organizations (USAs største fagforbund).
AM-Udvalg	Arbejdsmiljøudvalg
ANC	African National Congress (Socialdemokratisk parti, der har haft regeringsmagten i Sydafrika siden 1994).
BGIWF	Bangladesh Garment and Industrial Workers Federation (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)
BRGWF	Bangladesh Revolutionary Garment Workers Federation (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)
BGTWOL	Bangladesh Textile & Garment Workers League (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)
BWI	Building and Wood Workers International (globalt fagforbund - byggeri)
Covid-19	Infektion forårsaget af Coronavirus af varianten SARS-CoV-2 først registeret i 2019
CGTFB	Confederación General de Trabajadores Fabriles de Bolivia (Industriarbejderforbund i Bolivia)
CSTCB	Confederación Sindical de Trabajadores en Construcción de Bolivia (Bygningsarbejdernes fagforbund i Bolivia)
DANIDA	Danish International Development Agency (Danmarks udviklingsorganisation)
DI	Dansk Industri
DISK/Tekstil	Tyrkisk Tekstilarbejderfagforening affilieret med DISK (Confederation of Progressive Trade Unions of Turkey).
FENASOL	The National Federation of Worker and Employee Trade Unions in Lebanon (Tværfagligt forbund i Libanon)
FESTRAGO	Federación de Sindicatos de Trabajadores de la Agroindustria (landarbejderforbund i Honduras)
FFAWUZ	The Food Federation and Allied Workers Unions of Zimbabwe (fødevarerforbund i Zimbabwe)
FITH	Federación Independiente de Trabajadores de Honduras (industriarbejderforbund i Honduras)
FN	Forenede Nationer
FTZ-GSEU	Free Trade Zone – General Services Employees Union (industri og servicearbejderforbund på Sri Lanka).
GFBCTU	General Federation of Building and Construction Trade Union (Bygningsarbejdernes forbund i Libanon)

GSP+	Generalised Scheme of preferences plus. Toldfri eksportaftale mellem EU og udviklingslande, der lever op til et sæt standarder for miljø og menneskerettigheder.
GTUCW	General Trade Union of Construction Workers (Bygningsarbejder-fagforbund i Jordan)
HCTAWUZ	Hotel, Catering, Tourism and Allied Workers Union of Zambia (hotel- og restaurationsarbejderfagforening i Zambia)
IndustriALL	Globalt Fagforbund for Industri
IBC	IndustriALL Bangladesh Council (rådet for medlemmer af IndustriALL i Bangladesh)
ILO	International Labour Organisation (FN's arbejdsmarkedsorganisation)
ITF	International Transport-workers Federation (globalt fagforbund – transport)
ITUC	International Trade Union Confederation (den internationale fagbevægelses hovedorganisation)
IWFM	Industrial Workers Federation of Myanmar (industriarbejderforbund, Myanmar)
MICS-Tuf	Myanmar Industries Crafts and Services Trade Union Federation (industriarbejderforbund, Myanmar)
MENAT	Mellemøsten, Nordafrika og Tyrkiet
NUM	National Union of Mineworkers (nationalt fagforbund for minearbejdere, byggeri og energi i Sydafrika).
NUPAAW	National Union of Plantation, Agriculture and Allied Workers (national landarbejderfagforening i Zambia)
PROFBUD	Bygningsarbejdernes fagforening i Ukraine
SINTRAINAGRO	Sindicato Nacional de Trabajadores de la Industria Agropecuaria (national landarbejderfagforening i Colombia)
SNTT	Sindiató Nacional Trabajadores de Rama, Servicios de la Industria del Transporte y Logística de Colombia (transportarbejderfagforening i Colombia)
SPA	Strategisk Partnerskabsaftale med Udenrigsministeriet
STAS	Sindicato de Trabajadores/as Agrícolas (branchefagforening for landarbejdere i Honduras).
UFGW	United Garment Workers' Federation (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)
USTI	Unión Sindical Trabajadores de las Industrias (industriarbejderforbund i Colombia)
WTO	World Trade Organisation – (Verdenshandelsorganisationen)
ZCHWU	Zimbabwe Catering and Hotel Workers Union (hotel- og restaurationsarbejder fagforening i Zimbabwe)
ZCTU	Zimbabwe Congress of Trade Unions (Hovedorganisation i Zimbabwe)

3F International

3F International er 3F's sekretariat for internationalt udviklingsarbejde. Det består af et hovedkontoret i København og satellitkontorer i Asien, sydlige Afrika og Latinamerika.

Følg os på Facebook:

3F International

Læs mere på 3F Internationals hjemmeside:

<https://tema.3f.dk/international>